

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЗАЛІЗНИЧНОГО
ТРАНСПОРТУ ІМЕНІ АКАДЕМІКА В. ЛАЗАРЯНА

Факультет "Економіко - гуманітарний"
Кафедра "Філологія та переклад"

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор
професор

Б. Є. Боднар
Б. Є. Боднар

« 08 »

09

2021р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)
Статус дисципліни – вибіркова
Обсяг – 3 кредити ЄКТС

Дисципліна є компонентою освітньої програми:

Шифр галузі	Код і назва спеціальності	Назва ОП	Код навчальної дисципліни
03 Гуманітарні науки	035 Філологія	«Германські мови та літератури (переклад включно)»	ВБ 14.1

Форма підсумкового контролю – **екзамен**

м. Дніпро – 2021

Розробник робочої програми «Теорія і практика міжкультурної комунікації»
канд.філол.наук, доцент кафедри«Філологія та переклад» В.Л.Галацька

Робочу програму розглянуто та схвалено на засіданні кафедри «Філологія та переклад»
«04_»_06_2021 р., протокол №14.

Завідувач кафедри Філологія та переклад
д-р філос. н.,професор

Т.І.Власова

(підпис)

Розглянуто та схвалено вченою радою економіко-гуманітарного факультету

«29_»_06_2021 року, протокол №8.

Голова доц.

Т. В. Полішко

(підпис)

ПОГОДЖЕННЯ:

Робоча програма дисципліни відповідає нормативам навчального плану

Начальник навчального відділу

Л.Є.Андрашко

« 01 » 09 2021р.

Робоча програма дисципліни відповідає вимогам нормативно-методичних документів

Начальник навчально-методичного відділу

С. М. Гончаренко

« 07 » 09 2021р.

1. Мета навчальної дисципліни

У курсі навчальної дисципліни «Теорія і практика міжкультурної комунікації» системно вивчаються основні засади відносин між культурою та комунікацією, нове розуміння світу, що виходить з понять нестабільності, несистемності, багатовекторності. Опановується вплив синергетичної парадигми наукового знання на культуру та мову, володіння понятійною базою етнопсихології.

Метою дисципліни є навчання студентів розпізнавати та аналізувати проблеми міжкультурної комунікації, з'ясування специфіки міжкультурної комунікації як вербального та невербального спілкування суб'єктів, які належать до різних лінгвокультурних товариств, принципи системного підходу до культури, усвідомлення поняття «смысл» у культурі, проблеми соціалізації та інкультурації, застосування дефініцій міжкультурної комунікації у вивченні іноземних мов.

Надання компетентностей, необхідних для конкурентоспроможності випускників як на вітчизняному, так і на міжнародному ринку праці.

Метою дисципліни є досягнення компетентностей, які базуються на зазначених в освітньо-професійній програмі (ОП).

1. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
 2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
 3. Здатність працювати в команді та автономно.
 4. Здатність спілкуватися іноземною мовою.
 5. Здатність цінувати та поважати різноманітність та мультикультурність.
 6. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності)..
- ФК 6. Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації: мовознавства, літературознавства, фольклористики, перекладознавства, прикладної лінгвістики, літературної критики тощо для вирішення професійних завдань.
- ФК 8. Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.
- ФК 13. Знання прийомів передачі преціозної лексики, транслітерації та транскрибування загальних та власних імен.

Навчальна дисципліна сприяє розвитку таких соціальних навичок (softskills): тайм-менеджмент (ОН 1), властивість приймати рішення (ОН 2), чітке формулювання цілей (ОН3), позитивне мислення (ОН 4), зрозуміле формулювання думки (КН 1), здатність модерувати наради (обговорення) (КН 2), аргументація відповідей (КН 3), урахування всіх точок зору (КН4), здатність працювати в команді (УН 1), розвиток членів команди (УН 3), уникнення конфліктів (УН 4).

2. Міждисциплінарні зв'язки

Перелік дисциплін, які потрібні для вивчення дисципліни «Теорія і практика міжкультурної комунікації»	
ВБ.16.01	Лінгвокультурологічні, психологічні та жанрові теорії перекладу
ВБ.16.02	Переклад та редагування науково-технічних текстів
ВБ.16.03	Теорія і практика перекладу з третьої іноземної мови

Дисципліни, вивчення яких спирається на дисципліну «Теорія і практика міжкультурної комунікації»

ВБ 13.01	Соціолінгвістичні і прагматичні проблеми перекладу.
ВБ.13.2	Методологія та організація наукових досліджень
ВБ.13.3	Переклад нормативних документів міжнародних транспортних організацій
ОК 6	Лінгвокультурологічні, психологічні та жанрові теорії перекладу

3. Очікувані результати навчання

Дисципліна «Теорія і практика міжкультурної комунікації» повинна забезпечити такі результати навчання (згідно з ОП).

Програмні результати навчання (ПРН)	
Знання і розуміння:	
ПРН 2.	<u>Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного та наукового спілкування; презентувати результати своїх досліджень державною та іноземною мовами.</u>
ПРН 4.	<u>Цінувати різноманіття та мультикультурність світу й керуватися у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу та співробітництва.</u>
ПРН 10.	<u>Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації.</u>

Застосування знань і розуміння:	
ПРН 7	Застосовувати знання про експресивні, логічні засоби мови та техніку мовлення для запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації
ПРН 11.	Демонструвати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації.

Аналіз і синтез	
ПРН 12.	Збирати й систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів (залежно від обраної спеціалізації).

Очікувані результати навчання (ОРН), які повинні бути досягнуті після опанування дисципліни «Теорія і практика міжкультурної комунікації»

№	ОРН	Рівень	Шифр ПРН
1	Використовувати вивчені методи дослідження мови у практичній діяльності.	II, III	ПРН 2, 7, 10
2	Продемонструвати вміння організувати процес свого навчання і самоосвіти.	I, III	ПРН 2
3	Використовувати теоретичні знання з культурології для вивчення моделей комунікацій.	II, III	ПРН 4, 7, 10, 12
4	Застосувати знання етнопсихологічного підходу в культурі для системного вивчення комунікації.	III	ПРН 12
5	Використання знань з історії літературного постмодернізму для аналізу діалогізму в міжкультурній комунікації.	III	ПРН 11
6	Вміти аналізувати мистецькі явища з позицій синергетичного підходу.	IV	ПРН 12
7	Використовувати знання проблеми тексту у літературній теорії (дискурс, інтертекстуальність, наратологія) для соціокомунікативної діяльності.	III	ПРН 11
8	Використовувати знання термінології теорії культури та комунікації для розуміння специфіки міжкультурної комунікації.	III	ПРН 2, 12

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала ЕКТС	Очікувані результати навчання
A	I. Студент відмінно орієнтується в теоріях міжкультурної комунікації, концептах та поняттях культури та цивілізації, ґрунтовно володіє поняттями «зміст» у культурології, філософії, філології, засадами теорії системного підходу, етнопсихології. Студент повинен володіти способами аналізу культури як «діалогічних відносин», уміти розпізнавати моделі комунікації, знати специфіку міжкультурної взаємодії.
B	Студент в основному орієнтується в засадах теорії міжкультурної комунікації, застосовує культурологічну термінологію, знає концептуальні причини еволюційного розвитку цивілізації та культури, ґрунтовно розуміє дефініції стереотипізації та стереотипу. Він володіє поняттями комунікації в людському суспільстві, діалогу та діалогізму, вміє визначати основні моделі комунікації, стереотипне мислення в міжкультурній комунікації.

C	В основному студент опановує терміни міжкультурної комунікації, основні напрями її розвитку, чинники еволюції цивілізаційних процесів, допускаючи деякі логічні помилки, розпізнає теоретичні положення міжкультурної комунікації при лінгвістичному та літературознавчому аналізі дещо фрагментарно.
D	Студент поверхово володіє поняттями теорії культури, комунікації, знання діалогізму для сучасної теорії міжкультурної комунікації. Він не може логічно узагальнити засади етнопсихологічного та системного підходу до вивчення дисципліни, помилково розпізнає моделі комунікації, недостатньо орієнтується в засадах синергетичного вивчення проблем культурного розвитку людства.
E	Студент досить поверхово володіє навчальним матеріалом з теорії та практики міжкультурної комунікації, має слабке уявлення про «діалогічні відносини» в культурі, стереотипи та стереотипізацію, помиляється у визначенні моделей комунікації, поверхово володіє поняттям «зміст» у філософії культури та літературознавстві.
FX- F	Студент демонструє істотну обмеженість знань термінології міжкультурної комунікації, філософії культури, етнопсихології, не вміє розпізнавати моделі комунікації, не розуміє змісту «діалогічних відносин» у культурі, не володіє специфікою міжкультурної взаємодії.

Досягнення вищих оцінок за шкалою ЄКТС базується на досягнутих нижчих.

5. Види діагностування результатів навчання

Вид контролю	Бал
ПК1	20
МК1	25
ПК2	25
МК2	30

Співставлення шкал оцінювання

Екзамен, диференційований залік, курсова робота/проект

Бал	Оцінка ECTS	Оцінка за чотирибальною шкалою	
90 – 100	A	Відмінно	Відмінно
82 – 89	B	Добре	дуже добре
75 – 81	C		Добре
67 – 74	D	Задовільно	Задовільно
60 – 66	E		Достатньо
35 – 59	Fx	Незадовільно	незадовільно з повторним складанням контрольного заходу
1-34	F		незадовільно з повторним вивченням дисципліни

6. Розподіл навчального часу для денної форми навчання

Форми освітнього процесу	Семестр Другий				Усього	
	I половина		II половина			
	Год		ак. год		ак. год	кр. ECTS
Загальний обсяг за навчальним планом	45	1,5	45	1,5	90	3
Аудиторні заняття:						
– лекції	8		8		16	
– лабораторні заняття						
– практичні заняття	8		8		16	
Самостійна робота:	26		26		52	
– підготовка до навчальних занять	8		8		16	
– опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	5		4		9	
– підготовка до контрольних заходів та їх складання	13		14		27	
Контрольні заходи Модульний контроль			Екзамен			

Терміни поточного контролю результатів занять та самостійної роботи

Семестр	Вид контролю	Кількість балів за 100-бальною шкалою
Другий	ПК 1	20
	МК1	25
	ПК 2	25
	МК2	30

7. Зміст дисципліни

Тема	Обсяг, години	СН
Змістовий модуль 1. Культура і комунікація. Сміслове та семантичне наповнення. Смісл у культурі. Системний підхід до культури: синергетика та системний аналіз. Основні моделі комунікації. Проблеми тексту в лінгвістиці, філології та філософії.		
Лекції	8	
Лекція 1. Предмет і завдання курсу «Міжкультурна комунікація». Міждисциплінарний підхід до проблеми. Культура і комунікація. Смісл у культурі.	2	ОН2

Лекція 2. Системний підхід. Нестабільність, несистемність, нелінійність як парадигми синергетики. Біфуркація та флуктуація.	2	ОНЗ
Лекція 3. Проблема глобалізації культурного простору та міжкультурна комунікація. Поняття культурної ідентифікації. Ідея рівноправності культур. Субкультура, контркультура.	2	КНЗ
Лекція 4. Моделі комунікації культурологічного змісту. Поняття інформаційного суспільства.	2	КН1
Практичні заняття	8	ОНЗ
Практичне заняття 1. Міжкультурна комунікація як гуманітарна дисципліна. Взаємодія понять: культура та комунікація. Міжпредметні зв'язки дисципліни.	2	УН1
Практичне заняття 2. Синергетична парадигма в культурі. Біфуркація та флуктуація. Ідея рівноправності культур	2	ОН2 УНЗ
Практичне заняття 3. Глобалізація в культурному просторі світу. Субкультура та контркультура: наукові дефініції.	2	КН1
Практичне заняття 4. Моделі комунікації культурологічного змісту (Е.Холл, Ю.Лотман, С.Тудор, Дж.Карей та ін.) та їх вплив на інформаційно-культурологічні процеси в суспільстві.	2	УН1
Самостійна робота	26	
Підготовка до аудиторних занять (лекцій, практичних занять)	8	ОН1 ОНЗ
Підготовка до контрольних заходів та їх складання	13	УН1 КН1
Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	5	КНЗ
Змістовий модуль 2. Міжкультурна комунікація: етнопсихологічний підхід. Стереотипи. Специфіка міжкультурної взаємодії. Процеси соціалізації та інкультурації. Міжкультурна комунікація та вивчення іноземних мов. Синергетичний підхід до міжкультурної комунікації. Масова культура та її вплив на розвиток міжкультурної комунікації.		
Лекції	8	ОН1
Лекція 5. Види та форми міжкультурної комунікації. Цілісність та мозаїчність культурного простору.	2	КНЗ
Лекція 6. Міжкультурна комунікація та вивчення іноземних мов. Поняття «Своє» та «Чуже».	2	УНЗ
Лекція 7. Процеси соціалізації та інкультурації в суспільстві. Проблема культурної ідентифікації.	2	ОНЗ
Лекції 8. Сучасна масова культура, її вплив на розвиток міжкультурної комунікації.	2	КН1
Практичні заняття	8	КН4
Практичне заняття 5. Форми та види міжкультурної комунікації. Культурологічні виклики часу.	2	УНЗ

Практичне заняття 6. Переклад як інтелектуальна форма міжкультурної комунікації. Поняття «Своє» та «Чуже».	2	ОН4
Практичне заняття 7. Проблема тексту в лінгвістиці, літературознавстві, культурології. Тлумачення культурних текстів. Системний аналіз культури.	2	ОН3
Практичне заняття 8. Цілісність та мозаїчність світового культурного континууму. Сучасна масова культура: понятійна парадигма.	2	КН1
Самостійна робота	26	
Підготовка до аудиторних занять (лекцій, практичних занять)	8	ОН1 ОН3
Підготовка до контрольних заходів та їх складання	14	УН1 КН1
Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	4	КН3
Усього годин/кредитів ECTS	90/3,0	

8. Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях

Номер Теми	Назва розділу (теми) та його зміст	Обсяг, Годин	Література
1	Традиційна та сучасна культура.	3	Культурологія: теорія та історія культури / за ред. І.Тюрменко.-К.:ЦНЛ, 2005.
2	Цілісність українського культурного простору: культура діаспори.	3	Українська та зарубіжна культура / за ред. М.Заквичка.-К.:Знання, 2000.
3	Поняття культурної ідентифікації.	3	Матвєєва Л.Л. Культурологія.-К.:Либідь, 2005.

9. Методи навчання

Для вивчення дисципліни використовуються словесні, інноваційні, наочні та практичні методи. Програма спрямована на розвиток загальних навичок критичного мислення, вирішення проблем, презентації ідей тощо. Таким чином розвивається загальнокультурна, комунікативна компетенції студентів, а, отже, і їхня здатність до самостійного осмислення процесів міжкультурної комунікації в глобалізованому світі.

Лекції з використанням електронних дидактичних демонстраційних матеріалів (презентації, схеми, відео- й аудіозаписи тощо), що призначені для супроводу навчального процесу. На лекціях застосовується інтерактивний метод запитань і відповідей, що сприяє активному засвоєнню студентами фактів, нових понять та визначень, пропонує вивчення дисципліни в проблемному аспекті.

Підготовка до лекції передбачає опрацювання матеріалу попередньої лекції за конспектом, підручником, джерелами електронної мережі.

Практичні заняття включають різні види діяльності (відповіді на запитання за темою лекції, створення презентацій, виконання реферативних доповідей, виконання творчих завдань) з використанням електронних дидактичних демонстраційних матеріалів (презентації, відео- та аудіо- записи). Тема заняття визначається програмою.

Підготовка до практичних занять передбачає опрацювання матеріалу попередніх тексті й практичного заняття та додаткових завдань.

Самостійна робота передбачає проведення самостійного дослідження, роботу з джерелами, створення презентацій або написання творів за індивідуальними темами згідно з програмою дисципліни.

Підготовка до контрольних заходів та їх складання передбачає повторення матеріалу відповідно до змісту дисципліни.

Під час підготовки до аудиторних занять та контрольних заходів (створення презентацій та ін.) студенти отримують розвиток наступних соціальних навичок:

- уміння керувати власним часом (ОН 1 тайм-менеджмент), чому сприяє встановлення контрольних термінів виконання завдань (так званий deadline або реченець);

- здатність приймати рішення (ОН 2) розвивається та реалізується студентами під час виконання завдань, де студенти аргументують вибір матеріалів для висвітлення проблемної теми;

- уміння чітко формулювати цілі (ОН 3) розвивається у студентів під час підготовки до практичних занять та контрольних заходів;

- здатність зрозуміло формулювати думки (КН 1) усно і письмово формується на аудиторних заняттях під час спілкування з викладачем та студентами, а також у процесі підготовки до практичних занять та контрольних заходів.

Оцінювання знань здійснюється за результатами двох модульних контролів (МК1+МК2).

10. Методи контролю та діагностування знань

Вид контролю	Метод демонстрування результатів навчання	Бал
ПК1	Письмова відповідь на питання першого змістового модуля	20
МК1	Творче завдання «Проблема синергетики у сучасному мистецькому просторі України».	25
ПК2	Письмова відповідь на питання другого змістового модулю.	25
МК2	Творче завдання «Глобалізація і проблеми розвитку міжкультурної комунікації»	30
	Всього	100

Рекомендована література

Основна.

1. Власова Т.І., Білан Н.І. Міжкультурна комунікація та переклад. Методичні вказівки до курсів теорії та практики перекладу. -Д.: ДНУЗТ, 2010. -50 с.
2. Власова Т.І., Білан Н.І. Теорія та практика перекладу з основної іноземної мови. Переклад у процесі комунікації культур. -Д.: ДНУЗТ, 2011. -31 с.
3. Різун В.В. Теорія масової комунікації. -К.: ВЦ Просвіта, 2008. -260 с.
4. Габермас Ю. Комунікативна дія і дискурс // Ситниченко Л. Першоджерела комунікативної філософії. -К.: Либідь, 1996. -170 с.
5. Гатальська С.М. Філософія культури. -К.: Знання, 2005. -525 с.
6. Культурологія: теорія та історія культури / за ред. проф. І.І. Тюрменко. -К.: ЦНЛ, 2005. -365 с.
7. Матвеева Л.Л. Культурологія. -К.: Либідь, 2005. -512 с.
8. Українська та зарубіжна культура / за ред. проф. М.Заковича. -К.: Знання, 2000. -376 с.

Додаткова.

1. Аристотель. Поетика. -К.: Мистецтво, 1967. -140 с.
2. Історія світової культури. Культура регіонів/ Левчук Л.Т., Грищенко В.С., Єфіменко В.В. -К.: Вишашк., 1987. -380 с.
3. Попович М.В. Філософія свободи. -Х.: Фоліо, 2018. -525 с.
4. Греченко В.А., Чорний І.В., Кушнерук В.А., Режко В.А. Історія світової та української культури. -К.: Література, 2000. -270 с.
5. Корінний М.М. Короткий термінологічний словник з української та зарубіжної культури. -К.: Україна, 2000. -182 с.

Інформаційні ресурси:

Міжкультурна комунікація/<https://stud.com.ua>
Види і форми міжкультурної комунікації/<https://journ.lnu.edu.ua>
Рівноправність культур/<https://fpmv.kubg.edu.ua>